

ASiantuntijalausunto

Tapio Juntunen, FT

Tampereen yliopisto

Tampere, 12.5.2026

Puolustusvaliokunnalle

Asia: HE 72/2026 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ydinenergialain sekä rikoslain 34 luvun 6 §:n muuttamisesta; VNS 2/2026 vp: Valtioneuvoston ajankohtaiselonteko ulko- ja turvallisuuspoliittisen toimintaympäristön muutoksesta

Tausta

Suomen ydinasepolitiikka on voimakkaassa muutoksessa tilanteessa, jossa tasapainoillaan Venäjän kasvaneen sotilaallisen uhkan patoamisen tarpeen, alueellisen vakauden säilyttämisen sekä Natossa voimistuneiden sisäisten jännitteiden välillä. Tähän liittyy myös Naton ydinasepelotepolitiikan uudistumisesta aiheutuvien vaatimusten yhteensovittaminen Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa pitkään leimanneen ydinaseriisuntapoliittisen ja ydinaseiden leviämisen estämisen merkitystä korostavan perinteen kanssa.

Suomen ydinenergialain (990/1987) neljäs pykälä kieltää ydinräjähteiden maahantuonnin, valmistamisen, hallussapidon ja räjäyttämisen Suomen alueella. Säännös juontaa juurensa 1980-luvulle, jolloin se lisättiin lakiin osana ydinenergialain valmisteluprosessia pikemminkin teknisenä, lain kokonaisuudesta osin erillisenä täydennyksenä kuin osana laajaa poliittista linjanmuutosta. Tavoitteena oli ensisijaisesti paikata kansallisen lainsäädännön ja kansainvälisten velvoitteiden väliin jäänyt tulkinnallinen aukko liittyen vieraiden valtojen ydinaseiden mahdolliseen maahantuontiin, mitä Suomen solmimat kansainväliset velvoitteet, kuten Pariisin rauhansopimus ja ydinsulkusopimus, eivät yksiselitteisesti kieltäneet.¹

Samanaikaisesti pykälän taustalla vaikuttivat kuitenkin laajemmat turvallisuuspoliittiset ja alueelliset tekijät. Ensinnäkin kylmän sodan kontekstissa sääntely kytkeytyi pyrkimykseen hallita Neuvostoliiton Suomeen kohdistamaa mahdollista sotilaspoliittista painostusta (mahdollisuus Neuvostoliiton ydinasepelotteeseen kytkeytyvien ase- ja ilmapuolustusjärjestelmien tuomiseen Suomen alueelle YYA-sopimuksen velvoitteiden nojalla). Asiaan liittyi myös ydinaseiden vastaisen kansalaisliikkeen voimakas esiinnousu Euroopassa, mikä näkyi muissakin Pohjoismaissa kriittisenä keskusteluna ydinasevaltojen sota-alusten kauttakulku- ja satamavierailuja koskevista oikeuksista.

Toisekseen lainsäädäntöhanke liittyi 1980-luvulla voimistuneeseen yhteispohjoismaiseen dialogiin Suomen kylmän sodan aikakauden ulkopoliittisena kestohankkeena tunnetusta Pohjolan

¹ Paju, Petteri (2020): Ydinsulku ja Suomi: 50 vuotta ydinsulkusopimuksen kansallista toimeenpanoa. STUK-TR 32, lokakuu 2020. <https://www.julkari.fi/server/api/core/bitstreams/d4147d31-1b44-4b77-8b93-daa960ea2a8/content>

ydinaseettomasta vyöhykkeestä, jonka kehyksiin mainitut spekulatiivisetkaan lainsäädännölliset aukot eivät sopineet. Näin ollen ydinenergiain neljännen pykälän taustalla vaikuttanut käytännöllinen päättely ilmensi laajempaa strategista orientaatiota, jossa Suomi pyrki yhdistämään kansainvälisoikeudelliset velvoitteensa, alueellisen vakauspolitiikan ja suurvaltasuhteiden hallinnan yhdeksi suhteellisen johdonmukaiseksi ydinaseelinjaukseksi.²

Kuten asiaa koskevassa hallituksen esityksessäkin epäsuorasti todetaan, nyt kumottavaksi esitetyn ydinenergiain neljännen pykälän historiallinen konteksti on näin ollen hyvin erilainen nykytilanteeseen verrattuna. Tämä ei tietysti automaattisesti tarkoita sitä, että toiseen historialliseen kontekstiin valmisteltu lainsäädäntö ei voisi osoittautua toimivaksi myös muuttuneissa olosuhteissa. Esitys ydinenergiain neljännen pykälän poistamiseksi ilmentää joka tapauksessa Suomen ydinasepoliittisen linjan merkittävää muutosta, vaikka osittain taustalla vaikuttaisikin motivaatio lainsäädännöllisen harmonisoinnin tavoittelusta.

Toisaalta, ottaen huomioon Suomen Nato-jäsenyyden ydinaseulottuvuuden sekä periaatteen liittymisestä ilman varauksia ja täysimääräisin velvoittein, hallituksen esitys ydinräjähteitä koskevan sääntelyn muuttamisesta ja avaamisesta ei ole täysin yllättävä.³ Myös hallitusohjelmassa esitetty tavoite ydinaseosaamisen vahvistamisesta sekä ydinenergiain uudistushanke viittasivat siihen, että Suomen ydinasepolitiikka on siirtymävaiheessa. Lisäksi presidentti Alexander Stubb ilmoitti jo presidentinvaalikampanjansa aikana tukevansa ydinenergiain muuttamista, jotta ydinaseiden kauttakulku sallittaisiin.⁴ Lisäksi kansalaismielipide Suomessa vaikuttaa liikkuneen viimeisten vuosien aikana myönteisemmäksi Naton ydinasepelotepolitiikkaa ja siihen osallistumista kohtaan, olkoonkin että valtaosa suomalaisista vastustaa kyselytulosten perusteella edelleen ydinaseiden sijoittamista Suomen alueelle.⁵

Vaikka hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ydinenergiain sekä rikoslain 34 luvun 6 §:n muuttamisesta (myöhemmin lyhyemmin HE) ei sinänsä tule yllätyksenä, on sille esitetyistä perusteista syytä esittää seuraavassa joitain huomioita. Tarkastelen niitä yhteydessä hiljattain julkaistussa ulko- ja turvallisuuspoliittisen toimintaympäristön muutosta käsittelevässä ajankohtaiselonteossa ydinasepolitiikasta yleisesti sekä Naton laajennetusta ydinpelotteesta erityisesti esitettyjä kansallisia tulkintoja ja linjauksia vasten.

Tarkasteluni kohdistuu seuraaviin asiakysymyksiin:

- Laajennetun ydinasepelotteen uskottavuuden arvioiminen ydinaseettoman valtion näkökulmasta
- Naton laajennetun ydinasepelotepolitiikan muutos ja taakanjakopolitiikka
- Keskustelu eurooppalaisesta ydinasepelotteesta
- Suomen ydinasepolitiikan muutoksen vertailu muihin Pohjoismaihin historiallisesta näkökulmasta käsin

Keskityn tarkastelussani valiokunnan erityisalan mukaisesti asiakysymyksen pelote- ja puolustuspoliittisiin ulottuvuuksiin, mutta ydinasepolitiikan sekä toisaalta strategisen tasapainon ja

² Juntunen, Tapio (2024): Varjonyrkkeilyä Pohjolassa: Ydinaseongelman alueellinen hallinta Suomen ulkopoliitikassa kylmän sodan aikakaudella. Akateeminen väitöskirja. Tampere: Tampere University Press.

³ Pesu, Matti & Juntunen, Tapio (2023): *Finland in a nuclear alliance: Recalibrating the dual-track mindset on deterrence and arms control*. FIIA Briefing Paper 375. <https://fii.fi/julkaisu/finland-in-a-nuclear-alliance>

⁴ Helsingin Sanomat (2024): ”Haavisto IL:n tentissä: Mahdollisuus kuljettaa ydin-aseita Suomen kautta lisäisi turvallisuutta – Stubb päinvastaista mieltä”. 5.2.2024. <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000010157200.html>.

⁵ NATOpoll (2026): ”Purkupallon politiikka: Suomalaisen odotukset ulko- ja turvallisuuspolitiikan siirtymässä”, *Policy Brief*, 1/2026. https://www.helsinki.fi/assets/drupal/2026-05/NATOpoll%20policy%20brief%201_2026.pdf.

asevalvontapolitiikan tiiviin yhteyden johdosta teen myös joitain laajempia kansainvälistä ydinasejärjestystä koskevia ja täten ulkopolitiikan alaan perinteisemmin liitettäviä huomioita.

Laajennetun pelotteen uskottavuus ja taakanjakokysymys suojeltavan valtion näkökulmasta

Toisen maailmansodan jälkeen ydinaseita on sijoitettu yli kahdenkymmenen valtion alueelle (noin 20–23 maahan, riippuen tarkastelutavasta). Viimeisimpänä oletettavasti Venäjän toimesta Valko-Venäjälle. Historiallisesti tarkastellen keskeinen motiivi ydinaseiden sijoittamiselle liittolaismaiden alueelle on ollut liittolaisten suojaaminen: ydinaseita on sijoitettu erityisesti maihin, joiden turvallisuutta on haluttu vahvistaa ja joita on pyritty suojaamaan kolmannen osapuolen aggressiolta osana laajennettua pelotetta.

Toiseksi ydinaseiden sijoitteluja on käytetty sotilaallisen voiman projisointiin, jolloin sijoituspaikkojen maantieteellinen sijainti on mahdollistanut vastustajien tehokkaamman uhkaamisen joustavoittamalla ydinasevaltion ja tämän suojeluksessa olevan sotilaallisen liittokunnan laajennettua ydinasepelotetta. Kolmanneksi ydinasevallat ovat sijoittaneet ydinaseitaan liittolaistensa alueelle myös liittolaisten rauhoittamiseen ja näiden kansallisten ydinaseohjelmien ehkäisemiseen, mistä Naton 1960-luvun kuluessa muodostunut ydinasejakojärjestely on tyypillisin historiallinen esimerkki. Tutkimustulosten valossa tämä ydinaseiden leviämisen estämiseen liittyvä motiivi on kuitenkin ollut toissijainen pelotteen vahvistamiseen liittyviin syihin nähden (ydinasevallat ovat tunnetusti myös salassa tukeneet joitain liittolaistensa kansallisia ydinaseohjelmia).⁶

Ydinasepelote perustuu poliittisen psykologian ja strategisen vuorovaikutuksen lainalaisuuksiin, tiivistyen klassisesti ajatukseen taidokkaasta voiman käyttämisestä jättämisestä, tämän uskottavuudesta ja tähän liittyvien riskien hallitusta manipuloinnista, mihin liittyy myös peitottu lupaus valmiudesta jatkaa ydinaseiden käyttöä sodassa, jossa jokin osapuoli on jo niitä kerran tai useammin käyttänyt.⁷ Laajennetun pelotteen osalta tämä dynamiikka monimutkaistuu edelleen, koska kyse on viime kädessä kolmannen osapuolen puolustamiseen liittyvän sitoumuksen uskottavuudesta, jonka laatuun suojeltavana oleva kolmas osapuoli pystyy parhaimmillaankin vaikuttamaan vain rajallisesti.

Fuhrmannin ja Sechserin laajaan historialliseen otantaan (1950–2000) perustuva tutkimus tarjoaa tältä osin keskeisen empiirisen havainnon: muodolliset puolustusliitot ydinasevaltioiden kanssa ovat yhteydessä merkittävästi pienempään todennäköisyyteen joutua väkivaltaisen konfliktin kohteeksi. Toisaalta ydinaseiden sijoittaminen liittolaismaan alueelle ei tutkimuksen havaintojen perusteella sanottavasti lisää tätä pelotevaikutusta. Toisin sanoen edellä mainitun tutkimuksen valossa voidaan tulkita, että ydinaseiden pelotevaikutus välittyy liittolaissuhteen siihen kytkeytyvän *poliittisen sitoumuksen* ja sen laadun kautta, eikä sen tehostuminen laajan tilastoaineiston perusteella edellytä ydinaseiden fyysistä läsnäoloa vastaanottajavaltion alueella.⁸

Tämän havainnon valossa voidaan yleistäen esittää, että ydinaseiden sijoittamista, maahantuontia tai läpikulkua koskevilla kansallisilla lainsäädännöllisillä rajoitteilla ei todennäköisesti ole myöskään ratkaisevaa vaikutusta laajennetun ydinasepelotteen uskottavuuteen suojeltavan valtion näkökulmasta.

Hallituksen esityksessä laeiksi ydinenergialain sekä rikoslain 34 luvun 6 §:n muuttamista koskevissa perusteissa kuitenkin annetaan ymmärtää, ikään kuin edellisestä kääntäen, että puolustusliittoon

⁶ Fuhrmann, Matthew & Sechser, Todd S. (2014): “Nuclear Strategy, Nonproliferation, and the Causes of Foreign Nuclear Deployments”, *The Journal of Conflict Resolution*, 58(3), 455–580.

⁷ Schelling, Thomas C. (2008). *Arms and Influence*. Ensimmäinen painos julkaistu vuonna 1966. New Haven: Yale University Press.

⁸ Fuhrmann, Matthew & Sechser, Todd S. (2014): “Signaling Alliance Commitments: Hand-Tying and Sunk Costs in Extended Nuclear Deterrence”. *American Journal of Political Science*, 58(4): 919–935.

<https://doi.org/10.1111/ajps.12082>

kuuluvan ydinaseettoman valtion ydinräjähteitä koskevat lainsäädännölliset rajoitteet voivat heikentää myös koko liittokuntatason pelotteen uskottavuutta ja siihen nojaavan puolustuksen hyödyntämistä. Hallituksen esityksessä todetaan, että ”Natossa tapahtuneen kehityksen myötä ydinräjähteitä koskeva kansallinen sääntely ei nykyisellään vastaa niitä tarpeita, joita Suomella on Naton jäsenenä liittokunnan pelotteen ja yhteisen puolustuksen täysimääräistä hyödyntämistä ja tukemista koskien.” (HE s., 28) Myöhemmin esityksessä lisätään, että sen tarkoituksena on mahdollistaa se, ”että Nato kykenee suunnittelemaan ja tarvittaessa toimeenpanemaan yhteisen pelotteen ja puolustuksen mahdollisimman tehokkaasti ml. pohjoisilla alueilla.” (HE, s. 31)

Nämä huomiot ilmentävät hallituksen käsitystä Suomen valtioalueen kasvaneesta merkityksestä Naton pelotepolitiikalle, johon kuuluvat ydinaseiden lisäksi myös tavanomaiset aseet sekä ohjuspuolustus. Niin ajankohtaiselonteko kuin edellä mainittu hallituksen esitys eivät kuitenkaan tarjoa kokoavaa selitystä sille, millä konkreettisella tavalla tai mihin mekanismeihin nojaten Naton ydinasepelotteen uskottavuus ja toimivuus linkittyy kasvavasti juuri Pohjois-Euroopassa Suomen valtioalueeseen ja sitä koskeviin lainsäädännöllisiin rajoitteisiin. Tämä kysymys on olennainen, varsinkin kun samalla hallituksen esityksessä todetaan suoraan, että ”Naton ydinasepelote on onnistuneesti estänyt sotilaallisen voimankäytön Natoa kohtaan vuosikymmeniä” (HE, s. 9 ja 31), siis ilman Suomen lainsäädännöllistä myötävaikutustakin.

Asiaperusteiden puutetta perustellaan hallituksen esityksessä tarpeella varjella pelotteen uskottavuuteen liitettyä tietoista strategista epämääräisyyttä sekä tästä edelleen johdettavaa vahvaa salailun kulttuuria ydinasepelotteen operationaalisista yksityiskohdista (HE, s. 8). Toisaalta samaista strategista epämääräisyyttä käytetään myös perusteena lainsäädännöllisten rajoitteiden poistamiselle ja pelotteen uskottavuuden lisäämiselle itsessään (HE, s. 33). Argumentissa vaikuttaisi olevan tiettyä kehämäisyyttä. Rivien välistä luettava argumentti siitä, että Suomen lainsäädännölliset rajoitteet heikentävät Naton ydinpelotetta rajoittamalla siihen liittyvää strategista epämääräisyyttä, jäävät myös tässä tarkasteltavissa asiakirjoissa perustelematta.

Toisaalta lainsäädännölliset rajoitteet voivat linkittyä pelotteeseen myös liittolaissuhteen yleiseen uskottavuuteen ja laatuun keskeisesti liittyvien poliittisten sitoumusten sekä maine- ja kustannusmekanismien kautta. Näitä ulottuvuuksia hahmotetaan liittokuntapolitiikkaa käsittelevässä tutkimuskirjallisuudessa taakanjakopolitiikaksi kutsutun ilmiön kautta, jolla on useita ulottuvuuksia (poliittinen, sotilaallinen, strateginen, moraalinen, taloudellinen jne.). Jaetun ydinasepelotteen ja sen suojelevalle ydinasevallalle liittosuhdedynamiikan kautta tuomien riskien näkökulmasta kysymys taakanjaon sotilaallisesta, moraalisesta ja poliittisesta ulottuvuudesta on erityisen merkityksellinen.⁹

Myös hallituksen esityksessä viitataan toistuvasti taakanjakoon, muun muassa toteamalla, että ”esitetyt muutokset vahvistaisivat Suomen asemaa luotettavana ja ennustettavana liittolaisena sekä mahdollistavat Suomen osallistumisen liittokunnan ydinpelotetta koskevaan taakanjakoon Suomen itsensä määrittelemällä tavalla” (HE, s. 31). Sotilaalliseen, poliittiseen ja moraaliseen taakanjakoon liittyy myös asiantuntijakeskustelussa esiin noussut huomio Venäjän ydinasepolitiikan ja operaatioiden kohteena olemiseen liittyvän jaetun riskin kasvamisesta.¹⁰

Naton ydinasepolitiikan muutos vuoden 2022 jälkeen

Vaikka Nato ja Yhdysvallat eivät julkisesti avaakaan Naton ydinasejakojärjestelyjen luonnetta sekä ydinaseiden sijoittelua koskevia tietoja (niin sanottu ”neither deny or confirm” -politiikka), on yleisesti tiedossa, että Yhdysvaltojen hiljattain modernisoituja B61-12 ydinräjähteitä on sijoitettu

⁹ Bell, Robert (2021): *Nato Nuclear Burden-Sharing Post -Crimea: What Constitutes “Free-Riding”?* Fletcher School of Law and Diplomacy. Tufts University.

¹⁰ Erästä, Tytti (2026): ”Ydinaseiden salliminen Suomen alueella edes sodan aikana lisäisi ydinsodan riskiä”, *Helsingin Sanomat*, 1.4.2026. <https://www.hs.fi/paakirjoitukset/art-2000011916613.html>

viiden ennen kylmän sodan päättymistä Naton jäseniksi tulleen liittolaisvaltion alueelle (Hollanti, Belgia, Saksa, Italia ja Turkki).

Lisäksi yhdysvaltalaisia ydinräjähteitä on ryhdytty useiden raporttien perusteella sijoittamaan noin 20 vuoden tauon jälkeen uudelleen Yhdysvaltojen lentotukikohtaan Iso-Britannian Lakenheatissa. Iso-Britannia on tähän liittyen ilmoittanut myös suunnitelmistaan hankkia Yhdysvalloista kaksikäyttöisiä F-35A hävittäjiä liittyäkseen jälleen Naton ydinasejakojärjestelyyn. Lisäksi Kreikan Araxosin lentotukikohdassa on materiaallinen valmius isännöidä Yhdysvaltojen ydinaseita, mutta kyseisen tukikohdan aktiivisesta käyttöönotosta Naton ydinasejakojärjestelyn osana ei ole tätä kirjoittaessa ainakaan julkisten lähteiden perusteella viitteitä.¹¹

Lakenheatiin todennäköisesti uudelleen sijoitetut yhdysvaltalaisydinaseet liittyvät laajempiin Naton vuosina 2023 ja 2024 tekemiin ydinasepelotteen vahvistamiseen tähtääviin päätöksiin. Varsinaisten jakojärjestelyyn liitettyjen ydinräjähteiden säilömiseen sertifioidujen, hiljattain infrastruktuuriparannuksia läpikäyneiden maanalaisten holvien (Weapons Storage and Security System, WS3) ohella Natoa koskevassa asiantuntijakeskustelussa on esitetty huomioita lisätä liittokunnan valmiutta hajasijoittaa ydinaseita kriisitilanteessa myös niitä tilapäisesti vastaanottamaan kykeneviin tukikohtiin pelotteeseen keskeisesti kuuluvan eskalaationhallintavalmiuden kehittämiseksi.

Pelotetutkija Jyri Lavikaisen mukaan kyse ei ole kuitenkaan vielä Naton ydinasedoktriinin kokonaisvaltaisesta muutoksesta vaan pikemminkin sen nykyisen doktriinin terävöittämisestä ja asteittaisesta kehittämisestä, joka painottuu edelleen uskomukseen Naton konventionaalisen pelotteen vahvuudesta sekä ydinasepelotteen roolista Venäjän kriisitilanteessa mahdollisesti harjoittaman ydinasekiristyksen uskottavuuden hillitsemisestä.¹² Taustalla vaikuttaa joka tapauksessa Naton sisällä vahvistunut käsitys Venäjän muodostamasta vakavasta ja pitkäkestoiseksi tulkitusta sotilaallisesta uhkasta, johon on liittynyt myös tämän Ukrainaa vastaan käymän hyökkäyssodan yhteydessä esittämät lukuisat ydinaseuhkaukset ja -kiristystoimet, jotka ovat vuonna 2021 voimaan tulleen ydinaseiden kieltosopimuksen mukaan kansainvälisen lain vastaisia.¹³

On keskeistä tiedostaa, että Naton laajennettu ydinasepelote tukeutuu korostuneesti Yhdysvaltojen strategiaan ydinasevoimiin. Yhdysvaltojen hallitsemat ja sen Eurooppaan sijoittamat painovoimapudotteiset B61-12 ydinaseet ovat pelotevaikutukseltaan sen strategiaan ydinasejärjestelmiin nähden toissijaisessa asemassa, vaikka kyseistä asejärjestelmää, siihen liittyvää infrastruktuuria ja eurooppalaisten liittolaismaiden ydinaseominaisuuksiin sertifioiduja hävittäjiä onkin viime vuosina ryhdytty modernisoimaan.

Tähän liittyen on syytä huomata, että vaikka Venäjään vertaillen Naton konventionaalista pelotetta voidaan nykyään kuvailla vahvaksi, varsinkin jos sitä verrataan kylmän sodan aikaiseen asetelmaan konventionaalisesti voimakkaampaa Varsovan liittoa vastaan, on Venäjällä toisaalta merkittävä ylivoima niin sanottujen eurostrategisten ydinasevoimien ja pitkän kantaman ohjusten saralla. Ilman Yhdysvaltojen (ja osin Ranskan sekä Iso-Britannian) ketterästi liikuteltavan ja selviytymiskykyisen merisijoitteen pelotteen taustatukea tilanne olisi vielä selvästi nykyistä epäsymmetrisempi Venäjän eduksi, mikä voisi edelleen vaikuttaa merkittävästi Euroopan

¹¹ Kristensen, Hans M.; Kodra, Matt, Johns, Eliana & Mackenzie, Knight-Boyle (2025): "The changing nuclear landscape in Europe", *Bulletin of the Atomic Scientists*, 81(6), 485–505. <https://doi.org/10.1080/00963402.2025.2586980>.

¹² Lavikainen, Jyri (2026): Theatre nuclear weapons in NATO's deterrence Jyri Lavikainen 5 April 2026 Towards the revival of flexible response. FIIA Research Paper 5, April 2026. https://fiia.fi/wp-content/uploads/2026/04/RP5_Theatre-nuclear-weapons-in-NATOs-deterrence.pdf.

¹³ Arndt, Anna Clara, Horovitz, Liviu, & Onderco, Michal (2023): "Russia's Failed Nuclear Coercion Against Ukraine". *The Washington Quarterly*, 46(3), 167–184. <https://doi.org/10.1080/0163660X.2023.2259665>

kriisistabiliteettiin ja eurooppalaisten Nato-jäsenten kykyyn ylläpitää pelotetta eskalaationhallinnan välineenä.

Toisaalta, kun asiaa ajatellaan laajemmin Euroopan voimatasapainon näkökulmasta, mihin sisältyy myös tavanomaisten asevoimien, ohjuspuolustuksen ja liittolaispolitiikan toimivuuden varaan rakentuva tavanomainen sotilaallinen pelote, ei toimivan ydinasepelotteen välttämättä tarvitse perustuakaan tavoitteelle symmetrisyydestä, vaan pikemminkin riittävästä joustavuudesta ja selviytymiskyvystä, sekä edelleen tämän vastapuolelle aiheuttamista mittavista lisäriskeistä tavanomaisten aseiden tuoman pelotevaikutuksen päälle.

Joka tapauksessa viimeisten vuosikymmenien aikana tapahtuneista uhkakuvakäsitysten muutoksista huolimatta Naton ydinasejakojärjestelyn institutionaalinen perusta palautuu edelleen vahvasti kylmän sodan aikana tehtyihin päätöksiin ja poliittisiin rakenteisiin.¹⁴ Asiantuntijakeskustelussa Yhdysvaltojen Eurooppaan sijoittamia ydinaseita onkin tarkasteltu pelotevaikutuksen ohella niiden symbolisen merkityksen, liittokunnan taakan- ja riskienjakopolitiikan ja ydinaseoppimiseen liittyvän arvon kautta.¹⁵

Ajankohtaisselonteon julkaisemisen jälkeen Trumpin hallinto on kuitenkin ilmoittanut 5 000 sotilaan vetämisestä pois Saksasta, ilmeisesti vastalauseena Saksan liittokansleri Merzin Yhdysvaltojen Irania vastaan käynnistämää sotaa koskeville kriittisille kommenteille. Suhteutettuna Euroopassa olevien yhdysvaltalaisjoukkojen kokonaismäärään, noin 75 000 sotilaaseen (Saksassa yli 35 000), voi päätöstä tulkita suopeasti symboliseksi. Pelotepolitiikan näkökulmasta selvästi merkittävämpää olikin Trumpin hallinnon samalla ilmoittama päätös jäädyttää jo Bidenin hallinnon aikana sovittujen Eurooppaan sijoitettavaksi suunniteltujen pitkän kantaman Tomahawk-risteilyohjusten toimitukset Eurooppaan. Raporttien mukaan Yhdysvallat on kuluttanut Iranin sodassa tähän mennessä 850 Tomahawk-ohjusta, mikä osaltaan selittää päätöstä ja osoittaa konkreettisesti Yhdysvaltojen sotilaspoliittisen huomion jakautumisen ja siihen liittyvien sotien vaikutukset Euroopalle¹⁶.

Vaikka kyseiset päätökset eivät liity suoraan Naton laajennettuun ydinasepelotteeseen (esimerkiksi Eurooppaan suunnitellut Tomahawk-risteilyohjusten variantit eivät olisi olleet niin sanottuja kaksikäyttöohjuksia vaan puhtaasti ”tavanomaisia” pitkän kantaman ohjuksia), liittyvät ne kuitenkin Naton integroidun pelotteen kokonaisuuteen ja sen poliittiseen uskottavuuteen. Viime kädessä Naton laajennettu ydinasepelote perustuu Yhdysvaltojen kulloisenkin poliittisen johdon sitoutumiseen altistaa kotimantarensa ydinasepelotteen ylläpitämisestä aiheutuville riskeille niin pitkään, kun sen strategiset ydinasevoimat linkittyvät Naton kautta Euroopan puolustukseen.

Ulko- ja turvallisuuspoliittisessa ajankohtaisselonteossa huomioidaan Trumpin hallinnon voimistunut ”ennakoimattomuus, nopeat muutokset ja koventunut retoriikka”. Samalla ajankohtaisselonteossa kuitenkin vakuutetaan, että transatlanttisten suhteiden ”tärkeimmät painotukset” eivät ole muuttuneet, olkoonkin että samalla huomioidaan Yhdysvaltojen nykyhallinnon halu vaikuttaa suoraan eurooppalaisten valtioiden sisäpolitiikkaan. Tätä voidaan pitää varsin perustavanlaatuisena muutoksena transatlanttisiin suhteisiin pitkään kuuluneisiin sovinnaisääntöihin. Lisäksi ajankohtaisselonteosta on luettavissa rivien välistä argumentti, jossa viranomaisasolla toimivan hallinnollisen yhteistyön, mukaan lukien puolustus suunnittelu Naton komentorakenteissa, jatkuvuuden oletetaan ylläpitävän transatlanttista luottamusta poliittisella tasolla ilmenevien ristiriitojenkin lomassa. On epäselvää, mihin tulkinta poliittisten johtajien tasolla koetun epäluottamuksen ja ennakoimattomuuden sekä toisaalta byrokraattisen jatkuvuuden tuottaman

¹⁴ Sayle, Timothy Andrews (2020): “A nuclear education: the origins of NATO’s Nuclear Planning Group”, *Journal of Strategic Studies*, 43(6–7), 920–956. <https://doi.org/10.1080/01402390.2020.1818560>.

¹⁵ Desmaele, Linde (2025): “Still a useful myth? NATO’s theater nuclear weapons as tools of alliance management”, *The Nonproliferation Review*, 31(1–3), 5–28. <https://doi.org/10.1080/10736700.2025.2458355>.

¹⁶ <https://www.csis.org/analysis/850-tomahawks-launched-operation-epic-fury-most-fired-single-campaign>

luottamuksen välisestä ”palomuurista” perustuu. Ydinasepolitiikan ja laajennetun pelotteen uskottavuuden osalta kysymys on erityisen merkityksellinen edellä kuvattujen tekijöiden valossa. Euroopassa vilkkaana käyty keskustelu Naton ydinasepelotteen ”eurooppalaistamisesta” on osaltaan tähän liittyvä oire.

Keskustelu eurooppalaisesta ydinasepelotteesta

Laajennetun pelotteen uskottavuus palautuu materiaalistien valmiuksien, pelotteesta viestimisen ja operationaalisen suunnittelun ohessa ”ydinasesateenvarjon” tarjoaman suojelevan valtion poliittisen sitoutumisen laatuun. Tässä suhteessa Trumpin hallinnon viimeaikaiset uhkaukset sen Eurooppaa koskevien puolustusvelvoitteiden merkittävistä heikennyksistä ja sen kansallisessa turvallisuusstrategiassa esittämät, osin jopa Eurooppaa kohtaan vihamieliseksi tulkittavat huomiot asettavat Naton nykymallisen laajennetun pelotepolitiikan kriittisen arvioinnin alaiseksi.

Tämä on osaltaan kiihdyttänyt Euroopassa jo valmiiksi vilkkaana käynnyttä keskustelua mahdollisista eurooppalaisista ydinasepelotejärjestelyistä. Keskusteluja on käyty niin yleiseurooppalaisen ydinaseohjelman käynnistämisestä, kansallisista ydinaseohjelmista, näiden välimuodoista kuin Naton eurooppalaisten ydinasevaltioiden – Ranskan ja Ison-Britannian – kansallisten ydinasepelotteiden kehittämisestä ja laajentamisesta erilaisissa yleiseurooppalaisissa puitteissa.

Ranskan ja Ison-Britannian kansallisen ydinasepelotteen laajentaminen yleiseurooppalaisempaan suuntaan vaikuttaa edellisistä vaihtoehtoista poliittisesti ja käytännöllisesti vähiten radikaalilta. Näin ollen tähän vaihtoehtoon on ymmärrettävästi kohdistunut myös ajankohtaisessa keskustelussa eniten huomiota. Tähän liittyen Ranskan presidentti Emmanuel Macronin maaliskuussa 2026 esittämä niin sanottu dissuasion avancée -aloite (edistetty tai laajennettu pelote) on konkreettisin, tuorein ja vakavimmin otettava esimerkki.

Aloite viittaa ajatukseen Ranskan ydinpelotteen kasvavasta ”eurooppalaistamisesta”, jonka puitteissa Ranska tarjoaa liittolaisilleen mahdollisuutta osallistua tiiviimpään yhteistyöhön sen pelotepolitiikan suunnittelussa ja toteutuksessa.¹⁷ Konkreettinen osa ehdotusta oli lupaus Ranskan ydinräjähteiden määrän kasvattamisesta nykyisestä noin 290 ydinräjähteestä siten, että Ranska luopuu samalla pitkään sen ydinasepolitiikkaa leimanneesta julkisesta läpinäkyvyydestä (jatkossa se ei siis enää raportoi ydinräjähteiden tarkkaa määrää). Doktrinaalisesti muutos on kuitenkin ensitietojen valossa maltillinen, sillä jatkossakin Ranskan ydinasepolitiikkaa leimaa sen ydinaseiden tiukka kansallisen hallinnan vaatimus, tulkinta Ranskan elintärkeiden intressien ulottumisesta sen valtionrajojen ulkopuolelle sekä halu säilyttää sen ydinasepelote viime kädessä itsenäisenä Naton yhteisestä ydinasepolitiikan suunnittelusta.

Ranskalla ei myöskään ole nykytietojen valossa suunnitelmia sijoittaa pysyvästi sen ydinaseita sen valtioalueen ulkopuolelle. Toisaalta Macron viittasi aloitteessaan mahdollisuudesta tilapäisesti liikutella sen ydinaseoperaatioihin kykeneviä Rafale-hävittäjiä sen liittolaisten tukikohdissa esimerkiksi sotaharjoitusten yhteydessä tai kun sillä on tarve signaloida sen ydinasepelotetta. Puheessaan Macron puhui myös mahdollisuudesta sen ydinaseiden ”tilapäisestä sijoittamisesta” liittolaistensa alueelle esimerkiksi kriisitilanteessa.

Kahdeksan Naton eurooppalaista jäsenvaltiota on lähtenyt mukaan Macronin aloitteen suunnitteluvaiheeseen: Iso-Britannia, Saksa, Puola, Alankomaat, Belgia, Kreikka, Ruotsi ja Tanska. On huomattavaa, että mukana on myös Belgian, Saksan ja Alankomaiden kaltaisia, Naton nykyisiin ydinasejakojärjestelyihin osallistuvia valtioita. Tämä kielii siitä, että Macronin aloitetta ei tulkita Naton sisällä Yhdysvaltojen ydinaseiden jakojärjestelyjen kanssa kilpailevana vaan pikemminkin sitä

¹⁷ Fayet, Héloïse (2026): ”France has a new nuclear doctrine of ‘forward deterrence’ for Europe. What does it mean?”, *Bulletin of the Atomic Scientists*, March 5, 2026. <https://thebulletin.org/2026/03/france-has-a-new-nuclear-doctrine-of-forward-deterrence-for-europe-what-does-it-mean/>.

täydentävänä ja jo olemassa olevan ydinasejakojärjestelyn kanssa koordinoituna aloitteena.¹⁸ Taustalla vaikuttaa myös Ranskan ja Ison-Britannian viime vuosina tiivistynyt kahdenkeskinen yhteistyö ydinpelotepolitiikan saralla (ns. Northwoodin julistus 2025 ja siihen liittynyt päätös yhteisen koordinaatioelimen perustamisesta). Myös Saksan osallistuminen Macronin aloitteeseen sekä tähän liittyneen kahdenkeskisen ydinaseohjausryhmän perustaminen, on huomionarvoista, kun muistetaan Saksan historiallisesti varautunut suhtautuminen vastaaviin ranskalaispresidenttien kylmän sodan jälkeen esittämiin aloitteisiin.¹⁹

Suomi ei ole toistaiseksi ilmoittautunut mukaan Macronin aloitteeseen. Suomen valtiojohdosta puolustusministeri Häkkinen perusteli päätöstä toisaalta sillä, että Suomi ei ollut saanut Ranskalta virallista esitystä yhteistyöstä, toisaalta tarpeella harkita aloitetta huolellisesti.²⁰ Samalla kuitenkin esimerkiksi Ruotsi ilmoitti lähtevänsä mukaan Macronin aloitteeseen. Noin viikko Macronin aloitteen jälkeen Suomen hallitus toi julkisuuteen esityksensä laeiksi ydinenergialain sekä rikoslain 34 luvun 6 §:n muuttamisesta.

Suomen valtiojohto on perustellut Macronin aloitteen ja hallituksen esityksen ajallista yhteyttä sattumana. Asiallisesti ottaen yhteys herättää kuitenkin kysymyksiä: muodostavatko Suomen ydinenergialakiin kirjatut lainsäädännölliset rajoitukset ydinaseiden maahantuontia, kuljettamista ja Suomeen toimittamista koskien ranskalaisten silmissä esteen liittyä Macronin aloitteeseen, johon siis myös sisältyi ajatus mahdollisuudesta ydinseiden tilapäiseen liikutteluun liittolaisten alueella?

Nyt laaditussa ulko- ja turvallisuuspoliittisen toimintaympäristön muutosta koskevassa ajankohtaissselonteossa Macronin dissuasion avancee -aloite sivuutetaan jostain syystä täysin. Myöskään Suomen suhtautumisesta aloitteeseen ei tehdä selkoa. Ajankohtaissselonteen paljon mediahuomiota saaneen ”ydinasekirjauksen” yhteydessä tyydytään toteamaan, että ”Suomi on valmis tarkastelemaan uusia yhteistyömuotoja”, tarkentamatta kuitenkaan liittyykö maininta samassa kappaleessa mainittuun nonproliferaatiopolitiikkaan (ydinaseiden leviämisen estäminen ydinsulkuregiimin kautta) vai tätä ennen mainittuun pelotepolitiikkaan.

Hallituksen esityksessä laeiksi ydinenergialain sekä rikoslain 34 luvun 6 §:n muuttamisesta mainitaan lisäksi sen yhtenä tarkoituksena ”[...] mahdollistaa Suomen puolustuksen kannalta keskeiset toimintaedellytykset tarpeen vaatiessa Naton ohella myös kahden- ja monenvälisessä yhteistyössä” (HE s., 30). Lauseen voi tulkita viittaavan Naton ulkopuolisiin tai sen puitteissa kehittyviin uusiin (ydinase)pelotejärjestelyihin.

Myös aiheeseen liittyvä laajempi keskustelu yleiseurooppalaisten ydinpelotejärjestelyjen kehittämisestä sivuutetaan. Ajankohtaissselonteko ei siis tältä osin onnistu tekemään selkoa hyvin keskeisestä ja ajankohtaisesta ydinasepolitiikkaa koskevasta muutoksesta Suomen turvallisuusympäristössä, tarkasteltiin sitten sen vaikutuksia myönteisesti tai kriittisesti suhteessa Naton olemassa oleviin laajennetun ydinasepelotteen järjestelyihin.

Tyytyminen Naton ydinasepolitiikan yleisten linjojen toistamiseen ei tuo ajankohtaissselontekoon lisäarvoa suhteessa vuonna 2024 laadittuihin puolustus- sekä ulko- ja turvallisuuspoliittiseen selontekoon, jotka oli lisäksi valmisteltu ennen Trumpin hallinnon valtaantuloa ja Macronin edellä mainittua aloitetta. Liiemmin hallituksen esityksen ydinenergialain ja rikoslain 34 luvun 6 §:n muuttamista koskevissa perusteissa ei mainita eurooppalaista ydinasepelotetta koskevasta keskustelua tai Macronin aloitetta, kenties siksi, että kyse ei ole vielä varsinaisesti institutionalisoituneista järjestelyistä. Naton ydinasepolitiikkaa kuvaavista kommunikatoon

¹⁸ Lavikainen, Jyri (2026): ”France’s forward deterrence strategy: Useful but complementary”, *FIIA Comment*, 03/2026. <https://fii.fi/en/publication/frances-forward-deterrence-strategy>

¹⁹ Jasper, Ursula & Portela, Clara (2010): ”EU Defence Integration and Nuclear Weapons: A Common Deterrent for Europe?”, *Security Dialogue*, 41(2), 145–168. <https://doi.org/10.1177/0967010610361889>

²⁰ <https://www.iltalehti.fi/politiikka/a/4056a40c-8e13-469a-8349-085d1ad2ac83>

julkilausumista tuttu maininta siitä, että Iso-Britannian ja Ranskan itsenäisellä strategisella ydinasekyvyllä on ”oma roolinsa” Naton pelotepolitiikassa, ei lisää selkoa siitä mikä on Suomen valtiojohton ja hallituksen tulkinta yleiseurooppalaisen ydinasepelotekeskustelun ja siihen liittyvien aloitteiden merkityksestä Suomen turvallisuudelle.

Suomen ydinasepolitiikan muutoksen vertailu muihin Pohjoismaihin historiallisesta näkökulmasta

Suomessa on viimeisten vuosien kuluessa käyty runsaasti viiteryhmäpoliittista keskustelua siitä, miten Suomen ydinasepolitiikka, sisältäen myös ydinaseriisunta- ja asevalvontapolitiikan, suhteutuu muiden Pohjoismaiden vastaavaan poliittiseen linjaan. Näkökulma oli esillä jo keväällä 2022 eduskunnassa käydyissä Nato-keskusteluissa, joissa varsinkin niin sanottu ”Norjan malli” nousi toistuvasti esiin.²¹

Tällä viitattiin ydinasepolitiikkaan, jossa maa on samanaikaisesti poliittisella ja sotilaallisella tasolla sitoutunut Naton yhteisen ydinasepolitiikan suunnitteluun, mutta esittää kuitenkin kansallisia varaumia sen ydinasepolitiikkaan, jotta se säilyttää liittokunnan sisällä riittävän toiminnanvapauden alueellisen vakauspolitiikan ja kriisinhallinnan näkökulmasta. Käytännössä linja on esimerkiksi Tanskan ja Norjan kohdalla tarkoittanut 1950-luvulla tekemiä poliittisia julistuksia olla sallimatta ydinaseiden sijoittamista, maahantuontia ja läpikuljetuksia näiden valtioalueella rauhanaikana (esimerkiksi Tanskan kohdalla ilmaisu kuuluu ”vallitsevien olosuhteiden säilyessä”, kylmän sodan aikakauden strategiseen tasapainoajatteluun viittaavalla tavalla).

Ulko- ja turvallisuuspoliittisessa ajankohtaisselonteossa ”ydinasekirjaus” esitetään seuraavasti:

”Suomi on täysimääräisesti sitoutunut Naton yhteiseen pelotteeseen ja puolustukseen sekä osallistuu Naton ydinpelotetta koskevaan työhön. Suomi ei aio sijoittaa alueelleen ydinaseita rauhan aikana. Suomi on sitoutunut ydinsulkusopimukseen (NPT) ja muihin kansainvälisiin velvoitteisiinsa, eikä Suomesta siten tule ydinasevaltiota. Pidämme tärkeänä tiivistä vuoropuhelua ydinasepolitiikasta läheisten liittolaistemme kanssa. Suomi on valmis tarkastelemaan uusia yhteistyömuotoja. Suomi muodostaa itsenäisesti kantansa kaikkiin ydinpelotetta koskeviin kysymyksiin.” (s. 14)

Jos kirjausta tarkastellaan puhtaasti semantiikan valossa, muistuttaa se vahvasti Norjan ja Tanskan vastaavasta aiheesta tekemiä historiallisia kirjauksia. Ajankohtaisselonteossa tehty kirjaus on kuitenkin siinä mielessä pohjoismaisessa vertailussa suppeampi, että siinä viitataan ainoastaan ydinaseiden ydinsulkusopimuksen kanssa sopusoinnissa olevaan ydinaseiden sijoittelun rajoittamiseen (järjestely, jossa ydinaseiden poliittinen hallinta ei siirry alustamalle).

Pelotepolitiikan rauhanajan operationalisoinnin näkökulmasta tällainen suppeampi ilmaus on varsin salliva, sillä se ei esimerkiksi kiellä ydinaseiden läpikulkuja tai väliaikaista maahantuontia. Toisaalta suppeampi ilmaus on siinä mielessä läpinäkyvämpi, että se on linjassa Naton ”neither confirm or deny” -politiikan kanssa (tietoa ydinaseiden liikutteluista ei julkisteta) eikä siihen sisälly juuri poliittisia jännitteitä ruokkivia tulkinnanvaraisuuksia.

Esimerkiksi Tanskassa kirjaus ydinaseiden maahantuonnin ja läpikuljetuksen kiellosta johti 1950- ja 60-luvuilla poliittisesti kyseenalaiseen kaksoispolitiikkaan, jonka nojalla useampi hallitus katsoi sormien läpi Yhdysvaltojen Grönlannin ilmatilassa tekemiä strategisten pommikoneiden ylilentoja sekä Thulen lentotukikohtaan vuosien 1958–65 välillä sijoitettuja lämpöydinräjähteitä. 1980-luvun taitteesta eteenpäin kuumentuneen euro-ohjuskriisin aikana Tanskassa ja Norjassa debatoitiin myös

²¹ Juntunen, Tapio & Rosengren, Emma (2024): ”Naturalising nuclear deterrence: A comparative analysis of Finnish and Swedish discourses on nuclear weapon politics, 2016–22”, *Nordic Review of International Studies*, 3(2), 24–45.
<https://nr.is.journal.fi/article/view/144731/94727>.

siitä, miten maat voivat verifioida yhdysvaltalaisten sota-alusten ydinasestatuksen tilanteessa, jossa Yhdysvallat vetosi edellä mainittuun ”neither confirm and deny” -politiikkaan.²²

Tässä mielessä Suomen suppeampi ydinasekirjaus on puhtaasti puolustuspoliittisesti ajatellen selkeälinjaisempi. Ydinasepolitiikan kokonaisuutta ja kirjauksen poliittista kontekstia vasten tulkittuna se on kuitenkin yleispohjoismaalaista mallia (Tanskan ja Norjan Nato-perinnettä) konservatiivisempi; ajankohtaiselonteossa tehdyn kirjauksen taustalta tulkittavasta kontekstista ei ole havaittavissa mainittavaa tavoitetta alueellisen vakauspolitiikan tai kriisinhallintamekanismin säilyttämiseen. Toisin kuin nyt Suomen kohdalla, tähän liittyvät pontimet toimivat ohjaavina kontekstitekijöinä Norjan ja Tanskan historiallisissa tapauksissa. On toki huomattava, että Norjan ja Tanskankin linjaukset ovat eläneet ajassa ja ovat itse asiassa jossain määrin käytännössä lähentymässä nyt ajankohtaiselonteossa esitettyä linjausta. Tästä esimerkkinä voidaan mainita Norjan Finnmarkin alueelle määrittelemät lentorajoitukset, joita on sittemmin vuodesta 2025 lievennetty, osin Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyyksiin vedoten.²³

*Lisäksi on huomattava, että Norjan ja Tanskan ydinasevarauksia koskevat linjaukset ovat ankkuroitu myös valtiosopimustasolla Yhdysvaltojen kanssa solmittuihin puolustusyhteistyösopimukseen (DCA-sopimus).*²⁴ Suomen ja Yhdysvaltojen välisessä (samoin kuin Ruotsin ja Yhdysvaltojen) puolustusyhteistyösopimuksessa ei sen sijaan ole viittauksia ydinaseisiin. On lisäksi huomattava, että nyt kumottavaksi esitettyyn ydinenergialain neljänteen pykälään viitattiin vuonna 2024 hallituksen esityksessä DCA-sopimuksesta ja siihen liittyvän kohdemaan lainsäädännön kunnioittamisen periaatteen yhteydessä.²⁵ Myös Nato-jäsenyyshakemusta keväällä 2022 koskevista eduskunnan valiokuntalausunnoissa viitattiin siihen, ettei lainsäädäntöä ole tarvetta muuttaa ydinaseita kuljettavien Naton alusten mahdollisia Suomen valtioalueella tapahtuvia siirtymiä ajatellen.²⁶

Tässä mielessä voidaan todeta, että esitetyn ”ydinasekirjauksen” ja tässä käsitellyn hallituksen esityksen (sen toteutuessaan) yhteisvaikutuksen myötä Suomen ydinasepolitiikkaa muuttuu pelotepolitiikan osalta Pohjoismaiden rajoittavimmasta linjasta sallivimmaksi (yhdessä Ruotsin kanssa). Selonteossa esitetty ydinaseiden sijoittamisen kieltävä linjaus itse asiassa lähinnä toistaa Naton liittokuntatason ja Yhdysvaltojen pitkään voimassa olleen, Naton ja Venäjän vuonna 1997 allekirjoittaman perussopimuksen kirjauksen, jonka mukaan Natolla ei ole aikomusta, suunnitelmia tai tarvetta sijoittaa ydinaseita uusien Naton jäsenmaiden alueelle. Tämä linja on viimeisten vuosien aikana käytännössä vahvistettu useita kertoja, kun esimerkiksi Puolan esittämät vaatimukset päästä mukaan ydinasejakojärjestelyn alustamaaksi eivät ole johtaneet muutoksiin Naton politiikassa, ainakaan toistaiseksi.

Loppukaneettina voidaan todeta, että Suomen nyt hahmottuvat uudet ydinaselinjaukset tuskin vaikuttavat ratkaisevalla tavalla Naton ydinasepelotteeseen suuntaan tai toiseen. Suomen maantieteellinen sijainti Venäjän strategisen ydinasepelotteen ylläpitämisen kannalta keskeisten tukikohtien (Kuolan niemimaa) etumaastossa kuitenkin lisää linjauksen painoarvoa, varsinkin jos oletetaan että Suomen ilmatila on nyt Naton ydinaseiden potentiaalista tuki- ja läpikulkualuetta. Asiaa tulisi tarkastella tasapainoisesti sekä eskalaationhallinnan (pelotteen uskottavuuden varmistaminen)

²² Vestergaard, Cindy (2014): “Going non-nuclear in the nuclear alliance: the Danish experience in NATO”. European Security, 23(1), 106–117. <https://doi.org/10.1080/09662839.2013.856300>

²³ Nilsen, Thomas (2025): “Norway eases self-imposed restrictions on NATO training”, *The Barents Observer*, 22.5.2025. <https://www.thebarentsobserver.com/security/norway-eases-selfimposed-restrictions-on-nato-training/430295>.

²⁴ Molempien sopimusten artikla 1, kohta 2: <https://www.fmn.dk/globalassets/fmn/dokumenter/nyheder/2023/-us-denmark-dca-den-prime-english-20dec2023-.pdf>; <https://www.regjeringen.no/contentassets/077c7bbef47a4ea4bc756b1703ea9c9d/avtaltetekst-sdca-engelsk.pdf>.

²⁵ <https://www.eduskunta.fi/asiat-ja-aanestykset/valtiopaivaasiat/asiakirjat/edktunnus/EDK-2024-AK-24635>

²⁶ Ulkoasiainvaliokunta (2022): Valiokunnan mietintö. UaVM 16/2022 vp— HE 315/2022 vp. https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/Mietinto/Documents/UaVM_16+2022.pdf

että kriisinhallinnan (vakauden ja strategisen stabiiliteetin hallinta) näkökulmasta. Kyse lienee kuitenkin enemmän siitä, että Suomen hallitus haluaa osoittaa valmiuttaan osallistua täysimääräisesti Naton laajennetusta ydinasepelotteesta aiheutuvan poliittisen, sotilaallisen ja moraalisen taakan jakamiseen. Ja tällä toki voi ajatella olevan omia vaikutuksiaan myös pelotteen uskottavuuteen liittokunnan tasolla. Tässä tarkastellut valtioneuvoston selonteko ja hallituksen esityksen perustelut eivät kuitenkaan onnistu avaamaan tarkempia perusteluita tai uusia näkökulmia näihin kysymyksiin.